

Postanowienie z dnia 30 maja 2006 r.

I PZ 6/06

Do oceny, czy zażalenie na postanowienie sądu drugiej instancji wnoszone do Sądu Najwyższego spełnia wymagania konstrukcyjne, stosuje się odpowiednio art. 394 § 3 k.p.c. (do którego bezpośrednio i wyraźnie nawiązuje art. 394¹ § 3 k.p.c.), a nie art. 368 § 1 pkt 1-3 i pkt 5 k.p.c.

Przewodniczący SSN Beata Gudowska, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera (sprawozdawca), Małgorzata Wrębiakowska-Marzec.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 30 maja 2006 r. sprawy z powództwa Czesława N. przeciwko „I.-J.” SA w J. o zapłatę, na skutek zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu z dnia 14 lutego 2006 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżone postanowienie.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu postanowieniem z 30 stycznia 2006 r. [...] odrzucił wniosek pełnomocnika strony pozwanej o doręczenie uzasadnienia wyroku tego Sądu z 12 stycznia 2006 r.

Powyższe postanowienie zaskarżył zażaleniem pełnomocnik strony pozwanej. W zażaleniu określono, że jest ono wniesione „na postanowienie z 30 stycznia 2006 r.”. Skarżący wniósł „o uchylenie zaskarżonego postanowienia”. W uzasadnieniu zażalenia podniesiono argumenty, z których wynika, że skarżący nie zgadza się z dokonaną przez Sąd Okręgowy interpretacją art. 387 § 3 k.p.c.

Postanowieniem z 14 lutego 2006 r. Sąd Okręgowy odrzucił zażalenie pełnomocnika strony pozwanej na postanowienie z 30 stycznia 2006 r. W uzasadnieniu - powołując się na art. 391 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. w związku z art. 370¹ k.p.c. i art. 368 § 1 pkt 1-3 i pkt 5 k.p.c. - Sąd stwierdził, że w *petitum* zażalenia powinny się znaleźć następujące elementy: oznaczenie postanowie-

nia, od którego zażalenie jest wniesione, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części, zwięzłe przedstawienie zarzutów, uzasadnienie zarzutów, wniosek o zmianę lub o uchylenie postanowienia z zaznaczeniem zakresu żądanej zmiany lub uchylenia. Wskazane wymagania formalne stanowią elementy konieczne treści środka odwoławczego jakim jest zażalenie. Poddając ocenie zażalenie wniesione przez profesjonalnego pełnomocnika strony pozwanej, Sąd Okręgowy stwierdził, że w *petitum* zażalenia zostały zawarte jedynie wymagania określone art. 368 § 1 pkt 5 k.p.c., natomiast zażalenie jest dotknięte brakami w zakresie elementów przewidzianych w art. 368 § 1 pkt 1-3 k.p.c. Oznacza to, że zażalenie wniesione przez pełnomocnika strony pozwanej dotknięte jest brakami formalnymi (nieusuwalnymi), tzw. brakami konstrukcyjnymi, w zakresie elementów koniecznych dotyczących jego treści, wymienionych w art. 368 pkt 1-3 k.p.c. Tymczasem, konsekwencją procesową niezawarcia przez profesjonalnego pełnomocnika w zażaleniu elementów konstrukcyjnych określonych w art. 368 § 1 pkt 1-3 i pkt 5 k.p.c. jest odrzucenie zażalenia *a limine*, bez wzywania do usunięcia jego braków.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł pełnomocnik strony pozwanej, zaskarżając je w całości i zarzucając wydanemu postanowieniu naruszenie art. 394 § 3 k.p.c., przez przyjęcie, że nie jest to przepis szczególny o postępowaniu przed sądem drugiej instancji oraz że zażalenie na postanowienie z 30 stycznia 2006 r. nie spełnia warunków formalnych zawartych w tym przepisie, a ponadto błędne zastosowanie art. 397 § 2 k.p.c., przez przyjęcie, że przepis ten znajduje zastosowanie w przedmiotowej sprawie. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione. Przyczyną odrzucenia zażalenia przez Sąd Okręgowy było stwierdzenie, że w *petitum* odrzuconego zażalenia zostały zawarte jedynie wymagania określone art. 368 § 1 pkt 5 k.p.c., natomiast zażalenie jest dotknięte (nieusuwalnymi) brakami w zakresie elementów (konstrukcyjnych) przewidzianych w art. 368 § 1 pkt 1-3 k.p.c.

Rozważając zasadność zażalenia należy przede wszystkim zwrócić uwagę, że błędne jest odwoływanie się - w odniesieniu do elementów konstrukcyjnych zażalenia wnoszonego na postanowienie sądu drugiej instancji do Sądu Najwyższego - do przepisów o apelacji, zwłaszcza do art. 368 § 1 pkt 1-3 i pkt 5 k.p.c. Postanowienie

Sądu Okręgowego z 14 lutego 2006 r., odrzucające zażalenie pełnomocnika strony pozwanej na postanowienie tego Sądu z 30 stycznia 2006 r., jest postanowieniem sądu drugiej instancji kończącym postępowanie w sprawie. Przysługuje zatem na nie zażalenie do Sądu Najwyższego na podstawie art. 394¹ § 2 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, w sprawach, w których przysługuje skarga kasacyjna, zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, z wyjątkiem postanowień, o których mowa w art. 398¹ k.p.c., a także postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji.

Z kolei, według art. 394¹ § 3 k.p.c., do postępowania toczącego się na skutek zażalenia stosuje się odpowiednio art. 394 § 2 i 3, art. 395 i art. 397 § 1, art. 398¹⁰, art. 398¹⁴, art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze, art. 398¹⁶, art. 398¹⁷ i art. 398²¹ k.p.c. W art. 394¹ § 3 k.p.c. zawarte jest zatem bezpośrednio wskazanie co do odpowiedniego stosowania do zażalenia wnoszonego na postanowienie sądu drugiej instancji do Sądu Najwyższego art. 394 § 2 k.p.c. (co dotyczy terminu wniesienia zażalenia do Sądu Najwyższego) oraz art. 394 § 3 k.p.c. (co dotyczy elementów konstrukcyjnych tego środka odwoławczego). Brak jest w związku z tym podstaw, aby sięgać do art. 368 § 1 pkt 1-3 i pkt 5 k.p.c., regulującego elementy konstrukcyjne apelacji, jako do wzorca i punktu odniesienia dla oceny, jakie wymagania formalne (konstrukcyjne) powinno spełniać zażalenie wnoszone do Sądu Najwyższego na postanowienie sądu drugiej instancji.

Do oceny, czy zażalenie na postanowienie sądu drugiej instancji wnoszone do Sądu Najwyższego spełnia wymagania konstrukcyjne przewidziane dla tego środka odwoławczego, stosuje się odpowiednio art. 394 § 3 k.p.c. dotyczący zażalenia (o czym wyraźnie stanowi art. 394¹ § 3 k.p.c.), a nie art. 368 § 1 pkt 1-3 i pkt 5 k.p.c. dotyczący apelacji. Zażalenie wnoszone do Sądu Najwyższego na postanowienie sądu drugiej instancji jest bowiem konstrukcyjnie bliższe zażaleniu wnoszonemu do sądu drugiej instancji na postanowienie sądu pierwszej instancji niż apelacji. Wniosek taki wynika choćby z wykładni systemowej - przepis dotyczący zażalenia wnoszonego do Sądu Najwyższego (art. 394¹ k.p.c.) został umieszczony w rozdziale zatytułowanym „Zażalenie” bezpośrednio po przepisie dotyczącym zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji (art. 394 k.p.c.).

Sąd Okręgowy ma natomiast rację, że profesjonalnego pełnomocnika nie trzeba wzywać do uzupełnienia braków formalnych (konstrukcyjnych) zażalenia i

możliwe jest - co do zasady - odrzucenie zażalenia w związku z niedochowaniem wymagań określonych w art. 394 § 3 k.p.c. W kwestii tej wypowiedział się już Sąd Najwyższy. Mianowicie, w uchwale z 22 lutego 2006 r., III CZP 6/06, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że zażalenie sporządzone przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego, niezawierające wskazania zaskarżonego postanowienia, wniosku o jego zmianę lub uchylenie albo uzasadnienia (art. 394 § 3 k.p.c.), podlega odrzuceniu bez wzywania do usunięcia tych braków (art. 370¹ k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c.). Ten sam pogląd należy odnieść do zażalenia wnoszonego do Sądu Najwyższego (art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 394 § 3 k.p.c.). W uzasadnieniu przytoczonej uchwały Sąd Najwyższy stwierdził, że ustawodawca systematycznie zwiększa wymagania stawiane adwokatom i radcom prawnym, co jest w pełni uzasadnione, gdyż chodzi o uczestników procesu, których udział w postępowaniu nosi znamiona funkcji o charakterze publicznym. Osoby te są specjalnie kwalifikowanymi pełnomocnikami procesowymi (art. 87 § 1 *in principio* oraz art. 87¹ k.p.c.), co pozwala oczekiwać od nich spełniania wysokich standardów zawodowych, wśród których jako zupełnie podstawowe wymienić należy prawidłowe sporządzanie pism procesowych, w tym środków odwoławczych (zaskarżenia). Jednym z przepisów zaostrzających wymagania i rygory w stosunku do adwokatów i radców prawnych jest art. 370¹ k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, apelacja sporządzona przez wymienionych pełnomocników, niespełniająca wymagań określonych w art. 368 § 1 pkt 1-3 i pkt 5 k.p.c., podlega odrzuceniu przez sąd pierwszej instancji bez wzywania do usunięcia tych braków. Oznacza to między innymi, że prawidłowe - od strony formalnej - sporządzenie apelacji jest uznawane za elementarne zadanie warsztatowe zawodowego pełnomocnika, w związku z czym, zdaniem ustawodawcy, nie ma uzasadnionych powodów aby - w przeciwieństwie do apelacji wnoszonych przez same strony lub pełnomocników nieprofesjonalnych (por. art. 370 k.p.c.) - tolerować brak fachowości albo zwykłą niesumienność i wdrażać działania naprawcze, prowadzące zwykle do przewlekłości postępowania (por. postanowienie SN z 27 października 2005 r., III CZ 78/05, niepublikowane).

Odpowiedź na pytanie, czy art. 370¹ k.p.c. ma - poprzez art. 397 § 2 k.p.c. - zastosowanie do zażalenia musi być zatem twierdząca, nie budzi bowiem wątpliwości, że sporządzenie zażalenia, środka dużo mniej sformalizowanego niż apelacja, a tym bardziej niż skarga kasacyjna lub skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (por. art. 398⁴ w związku z art. 398⁶ § 2 k.p.c. oraz art.

424⁵ w związku z art. 424⁸ § 1 k.p.c.), jest zadaniem nieprzekraczającym podstawowych umiejętności zawodowego pełnomocnika. Rygoryzm przyjęty w odniesieniu do apelacji - środka odwoławczego wymagającego wyższych umiejętności i większego nakładu pracy - jest tym bardziej uzasadniony w stosunku do zażalenia. Skoro wśród przepisów dotyczących zażalenia nie ma żadnej normy regulującej skutki złożenia zażalenia niespełniającego ustanowionych dla niego wymagań, uzasadnione i konieczne jest odpowiednie stosowanie przepisów o postępowaniu apelacyjnym, a wśród nich - w wypadku zażalenia sporządzonego przez adwokata lub radcę prawnego - także art. 370¹ k.p.c. (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 1998 r., III CZP 44/98, OSNC 1999 nr 5, poz. 87).

Sięgając do odpowiedniego stosowania art. 370¹ k.p.c. do zażalenia nie można nie zauważyć, że wśród wymagań formalnych stawianych zażaleniu w art. 394 § 3 k.p.c. łatwo znaleźć odpowiedniki wymagań przewidywanych dla apelacji, których niespełnienie powoduje jej odrzucenie *a limine*; wymaganie wskazania zaskarżonego postanowienia odpowiada wymaganiu oznaczenia wyroku, od którego apelacja jest wnoszona (art. 368 § 1 pkt 1), wymaganie umieszczenia w zażaleniu wniosku o uchylenie lub zmianę postanowienia jest odpowiednikiem wymagania wniosku o zmianę lub uchylenie zaskarżonego wyroku (art. 368 § 1 pkt 5), a wymaganie zwięzłego uzasadnienia stanowi korelat wymagania zwięzłego przedstawienia w apelacji zarzutów i ich uzasadnienia (art. 368 § 1 pkt 2 i 3). Różnice istniejące między art. 368 § 1 pkt 1-3 i 5 k.p.c. a art. 394 § 3 k.p.c. dają się łatwo uwzględnić - na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. - w ramach formuły odpowiedniego stosowania art. 370¹ k.p.c. w postępowaniu wywołanym wniesieniem zażalenia.

Przechodząc do oceny wniesionego w niniejszej sprawie zażalenia na postanowienie z 30 stycznia 2006 r. o odrzuceniu wniosku o doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego z 12 stycznia 2006 r. (pismo pełnomocnika strony pozwanej z datą 10 lutego 2006 r.), należy stwierdzić, że w minimalnym stopniu spełnia ono wymagania z art. 394 § 3 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, zażalenie powinno czynić zadość wymaganiom przepisanych dla pisma procesowego oraz zawierać: 1) wskazanie zaskarżonego postanowienia, 2) wniosek o jego zmianę lub uchylenie, 3) zwięzłe uzasadnienie zażalenia. Odrzucone przez Sąd Okręgowy zażalenie zawiera: 1) wskazanie zaskarżonego postanowienia (z treści zażalenia wynika, że chodzi o postanowienie z 30 stycznia 2006 r. [...]); nie jest - co prawda - wyraźnie zaznaczone, że

zażalenie dotyczy postanowienia Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Kaliszu, ale jest ono wnoszone za pośrednictwem tego właśnie Sądu, co wynika z opisu adresata środka odwoławczego), 2) wniosek o zmianę lub uchYLENIE zaskarżonego postanowienia (z treści pisma wynika, że skarżący wnosi o uchYLENIE zaskarżonego postanowienia), 3) zwięzłe uzasadnienie zażalenia (pismo procesowe zawiera takie uzasadnienie, nawet z powołaniem przepisów prawa procesowego).

Oczywiście, odrzucone zażalenie mogłoby zostać sporządzone bardziej starannie, tak jak to się stało w przypadku kolejnego zażalenia strony pozwanej będącego przedmiotem rozpoznania Sądu Najwyższego (pismo pełnomocnika strony pozwanej z datą 24 lutego 2006 r.), jednak minimalne rygory formalne (wymagania konstrukcyjne) zostały zachowane.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. i art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji postanowienia.

=====